VK 29.2.2024 U 2/2024

Ympäristövaliokunta U 2/2024
Muoviteollisuus ry
Eliisa Irpola

Viite: Ympäristövaliokunta tiistai 05.03.2024 klo 10.00 / U 2/2024 vp

Tunnus: Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi muovipellettien hävikkien estämisestä mikromuovisaasteen vähentämiseksi (muovipellettiasetus) U 2/2024 vp

Muoviteollisuus ry:n lausunto VN U-kirjelmästä U 2/2024

Kiitämme mahdollisuudesta saada lausua Valtioneuvoston U-kirjelmä U 2/2024, koskien ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi muovipellettien hävikkien estämisestä mikromuovisaasteen vähentämiseksi (muovipellettiasetus).

Muoviteollisuus ry:n hyvin erikokoiset jäsenyritykset ostavat Suomessa muoveja tuotannon raaka-aineeksi. Piirissämme on myös muovien valmistusta ja kierrätystä, joissa kaikissa asetus tulisi olemaan toimijoille relevantti. Tyypillisin olomuoto hankituille muoveille on juuri pellettimuoto, jota asetus koskisi. Pelletit valmisteina, välituotteina, raaka-aineina ja kierrätysmateriaalina ovat arvokkaita ja tavoitteemme on tehdä jokaisesta pelletistä tuotteita eli minimoida hävikki.

Nähdäksemme kirjelmän asiat, kuten käyttömäärät ja lähteet on kirjattu pääosin oikein. Borealis Oy:n oikea nimi on Borealis Polymers Oy, mutta yhden toimijan, isonkaan, nimeltä mainitseminen ei ole oleellista, koska pellettien määrään tai käyttötarpeeseen sillä ei ole merkitystä.

Aivan kaikkia tavoitekirjauksia, kuten hävikin määrän vähenemistä 54–74 % EU:n alueella, emme pysty oikein vahvistamaan, koska joka tapauksessa iso osa pellettejä ympäristössä on siellä jonkinlaisen onnettomuuden, sääolon tai muun vaikeasti hallittavan tapahtuman johdosta.

Komission esityksen tavoite muovien ja erityisesti mikrokokoluokan partikkelien ympäristöpäästöjen minimoimiseksi on ehdottomasti kannatettava ja muoviteollisuus on tehnyt aktiivisesti toimia tavoitteen eteen mm. Operation Clean Sweepin kautta.

Muovipellettiasetuksessa ehdotetut toimet ovat kuitenkin vahvasti päällekkäiset 17.10.2023 julkaistun REACH-asetuksen synteettisten polymeeristen mikrohiukkasten rajoituksen ja uuden teollisuuspäästödirektiivin kanssa. Muovipellettiasetus toisi mittavaa hallinnollista taakkaa sekä yrityksille että viranomaisille ilman merkittävää lisäarvoa ympäristöpäästöjen vähentämisen tai viranomaisille toimitettavan tiedon suhteen. Tämä ei Muoviteollisuus ry:n näkemyksen mukaan ole hyvän sääntelyn periaatteiden mukaista.

REACH rajoitus synteettisistä polymeerimikrohiukkasista (Komission asetus (EU) 2023/2055) kattaa pelletit. Rajoitus velvoittaa pellettien valmistajan ja pellettejä teollisessa toiminnassa käyttävän raportoimaan vuosittain Euroopan kemikaalivirastolle, miten pellettejä käytetään, mitä polymeerilaatuja pelletit ovat sekä arviot ympäristöön päässeistä määristä, mukaan lukien kuljetuksen aikana ympäristöön päässeiden pellettien määrä. Valmistajan on annettava pellettejä käyttäville teollisille toimijoille ohjeet, miten päästöt ympäristöön voidaan estää.

Uuden teollisuuspäästödirektiivin (IED) artikla 14 a:n mukaan luvanvaraisten yritysten on valmisteltava ja toimeenpantava ympäristöjärjestelmä (EMS environmental management system), jossa yritys määrittelee tavoitteet toimintansa ympäristön kannalta oleellisista tekijöistä ja toimet niihin pääsemiseksi ja mitä indikaattoreita yritys seuraa toteutumisen varmistamiseksi. Käytännössä tämä tarkoittaa, että mikäli pellettipäästöt ovat ympäristön kannalta merkittävä tekijä, niistä on tehtävä riskinarviointisuunnitelmaa vastaava selvitys ja sen toimeenpano ja seuranta on varmistettava. Lupaviranomainen on jo nyt voinut asettaa lupaehtoja pellettipäästöihin liittyen, mikäli se olisi tarpeellista.

Lisäksi IED 7 artiklan mukaan onnettomuuksista, joista voi aiheutua ympäristö- tai terveyshaittaa, on välittömästi ilmoitettava viranomaisille ja ryhdyttävä tarvittaviin toimiin.

Edellä mainitut velvoitteet kattavat jo muovipellettiasetuksen velvoitteet. Niillä on jo omat määritellyt viranomaiset ja heillä oikeudet tehdä esimerkiksi tarkastuksia pellettejä käsitteleviin laitoksiin. Ehdotetun muovipellettiasetuksen velvoitteet uusista raportoinneista, kansallisten viranomaisten ylläpitämistä julkisista rekistereistä ja kolmannen osapuolen tekemistä verifioinneista ja näiden verifioijien akkreditoinnista ovat näkemyksemme mukaan suhteettoman raskaita saavutettuun lisähyötyyn nähden.

Toivomme, että ehdotuksen päällekkäisyys olemassa olevan lainsäädännön kanssa näkyisi Suomen kannassa ja Suomi toisi sen mukaisesti paremman sääntelyn periaatteita esiin neuvoston keskusteluissa.

Annamme mielellämme lisätietoja lausuntoon liittyen sekä kirjallisesti että valiokunnan kuulemisessa 5.3. 2024, johon nimeämme asiantuntijaksemme Eliisa Irpolan, eliisa.irpola@kemianteollisuus.fi.

Helsingissä 29.2.2024

Muoviteollisuus ry

Vesa Kärhä
toimitusjohtaja
040 559 7557